

Zene – 2011

A göteborgi képzőművészeti kiállítás eseménytörténet

Kiállítás a Cosmopolitan Galériában

A göteborgi Körösi Csoma Sándor Művelődési Egyesület elnöke 2010 nyarán megkeresett és felkért, vállaljam el a következő, sorrendben hetedik **Hu.se.t** képzőművészeti kiállításának lebonyolítását. Mint mondta, az előző tárlatok alkalmával bíralták az egyesületet a kiállított alkotások gyenge színvonala miatt. Megállapodtunk, hogy ezúttal pályáztatjuk a kiállítókat. Javasolta, hogy 2011-ben a kiállítás témája legyen a zene, Liszt Ferenc születésének 200-ik évfordulója alkalmából.

Tapasztalatból tudom, hogy meglehetősen nehéz valamely téma alapján kiállítást rendezni, mert ez sok alkotót visszatart, de tetszett az ötlet és megállapodtunk a zsűritagok összetételét illetően is. **Csata Attila** a Körösi Csoma Sándor Művelődési Egyesület elnöke és **Urbán Attila** videó-művész voltak még a zsűritagok rajtam kívül. 2010 őszén meghirdettem a pályázatot. Az előző években kiállító művészeket elektronikus levélben értesítettem erről. Kevesen jelentkeztek, ezért februárban telefonon megkerestem néhány képzőművészt, akik másokat is ajánlottak. Nem kis bonyodalmak után sikerült Svédországban tizenhat olyan művészt találnom, akik elküldték pályamunkáikat és megfeleltek a szakmai köve-

M
E

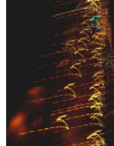
MUSIK. SAMLINGSUTSTÄLLNING D 16
 UNGERSKA KONSTÄRER FRÅN HELA SVERIGE.
 HU.SE.-T 7. VERNISSAGE 9. APRIL 2011. KL13:00

G
A
L
L
E
R
I

Ludwig Ambrus

István Acs

András Bánovits

Botond Bokor

Gyula Buváry

C
O
S
M
O
P
O
L
I
T
A
N

Tibor Csikós

István Z. Gubás

Imre Kasza

Ágnes Miski Török

István Páhi

K
R
O
N
H
U
S
G
A
T
A
N

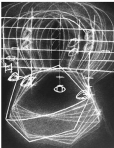
Martin Solymár

SI-LA-GI

Endre Sziráki

Katalin Tóth

Roland Tilajcsik

2
F
.

Attila Urbán

M
Å
N
D
A
G
-
S
O
N
D
A
G
1
2
:
0
0
-
1
6
:
0
0
V
Å
L
K
O
M
N
A
!

41113 GÖTEBORG TEL. 031 - 7736140 ÖPPET: ONSDAG 12:00 - 18:00

A kiállítás plakátja

telményeknek. Március elején leadtam az elnöknek a résztvevők végleges listáját. Az elnök úr átvette a stockholmi művészek munkáit. Saját, színes rézkarcomat is kinyomtattam még februárban.

Kiállítás enteriőr

Bizakodó voltam. Nagyon örültem a jelentkező fiatal művészeknek. Egyiküknek tanára voltam évekkel ezelőtt, Budapesten. Más művészek felfedezése is jóérzéssel töltött el.

A kiállítás rendezésében ötletekkel és szervezőmunkával is segített **Bánovits András** fotóművész, egykori göteborgi galéria-tulajdonos. Fényképeinek gyűjteményét honlapon láttam, munkái első látásra is meggyőztek fejlett vizuális készségéről. Seregszemplénkre két munkával pályázott, mindkettő témánkhoz kapcsolódott, és mondanom sem kell, hogy azonnal zöld utat kapott.

A zsűrinek nem sok dolga akadt, egyszer ültünk össze a beérkezett anyagot áttekinteni. Néhány észrevételünk volt a beküldött pályaművekkel kapcsolatban, és ezek a felvetődött problémák sorra megoldódtak. Valójában mindenki nagyon lelkiismeretesen készült a kiállításra.

Páhi István fotóművész az elsők között jelentkezve, rögtön egy száz százalékos felvételt küldött. Sokáig keresgélte felvétele párját. Rengeteg fényképet készített, majd elvetette, hogy végül is teljesen új ötletekhez jusson. Egészen a megnyitó előtti pillanatokban talált rá azokra a tartalmakra, amelyek biztosították kiállított képei egységes színvonalát. Expresszív munkáit erőteljes kolorit, fényárnyék és élményszerűség jellemzi. Igyekszik megfogni a pillanatot. Motívumait göteborgi környezetében keresi. Képeinek beszédes alanyai utcazenészek, kórházi zenebohócok, a doboló vaskéz, a hangolás pillanatai, vagy például gitározó leánya. A negatív kép kifejezési lehetőségeit kutatja.

Előtérben Kasza Imre munkája

Nagyon kellemesen hatottak rám **Ács István** festőművész munkái. Autót akartunk küldeni, hogy festményeit Götebörgbe hozzuk, de meglepetésünkre alkotásait becsomagolta és postára adta. Tehette, mivel valamennyi festménye CD lemezre készült. Szalagkasszába rendezve kerültek kiállításra. Váratlanul ért bennünket, hogy az előző kiállításokról ismert

Ambrus Lajos, Mednyánszky komor hangulatú festményeivel rokon, sötét tónusú olajfestményei helyett, kisméretű, fényel átítatott fotómontázsokat küldött pályázatunkra. Szendvics fotónak is nevezhető munkái egyéni hangvételűek, és kiállításunk

üde színfoltjai voltak.

Bokor Botond fiatal festőművész rendkívül segítőkésznek bizonyult. Először a kollégáknak segített, és csak ezután helyezte el a kiállító terem falán deszkára készült olajfestményeit, melyeken a ritmusokba rendezett függőleges, színes festékcsíkok az alap ruszti-kus felületével képeznek feszültséget. Munkái a zongora billentyűire emlékeztetnek. Ennek megfelelően az egyik címe *Színzongora*, a másiknak pedig *Magányos C-dúr*. Hosszabb szemlélődés után derült ki, hogy a két egységes stílusban komponált kép összefüggő alkotásnak is felfogható.

Buváry Gyula Liszt Ferencet ábrázoló ceruzarajz-mellképpel tisztelte meg a kiállítást. Tizenhat éves serdülőként készített rajza remekbe szabott alkotás. Másik munkája az érett művész kifinomult piktúrája. A tónus gazdag, függőleges formátumú olajfestmény Igor Mazepa zsoldosvezér stilizált ábrázolása. Liszt Ferenc egyik szimfonikus költeménye viseli ezt a nevet.

Kiállításunk kimagaslóbb teljesítményét **Gubás Z. István** szobrász, grafikus, fotóművész és tanár nyújtotta. Arra vállalkozott, hogy a fotóművészet nyelvén

SI-LA-GI munkájának fotója

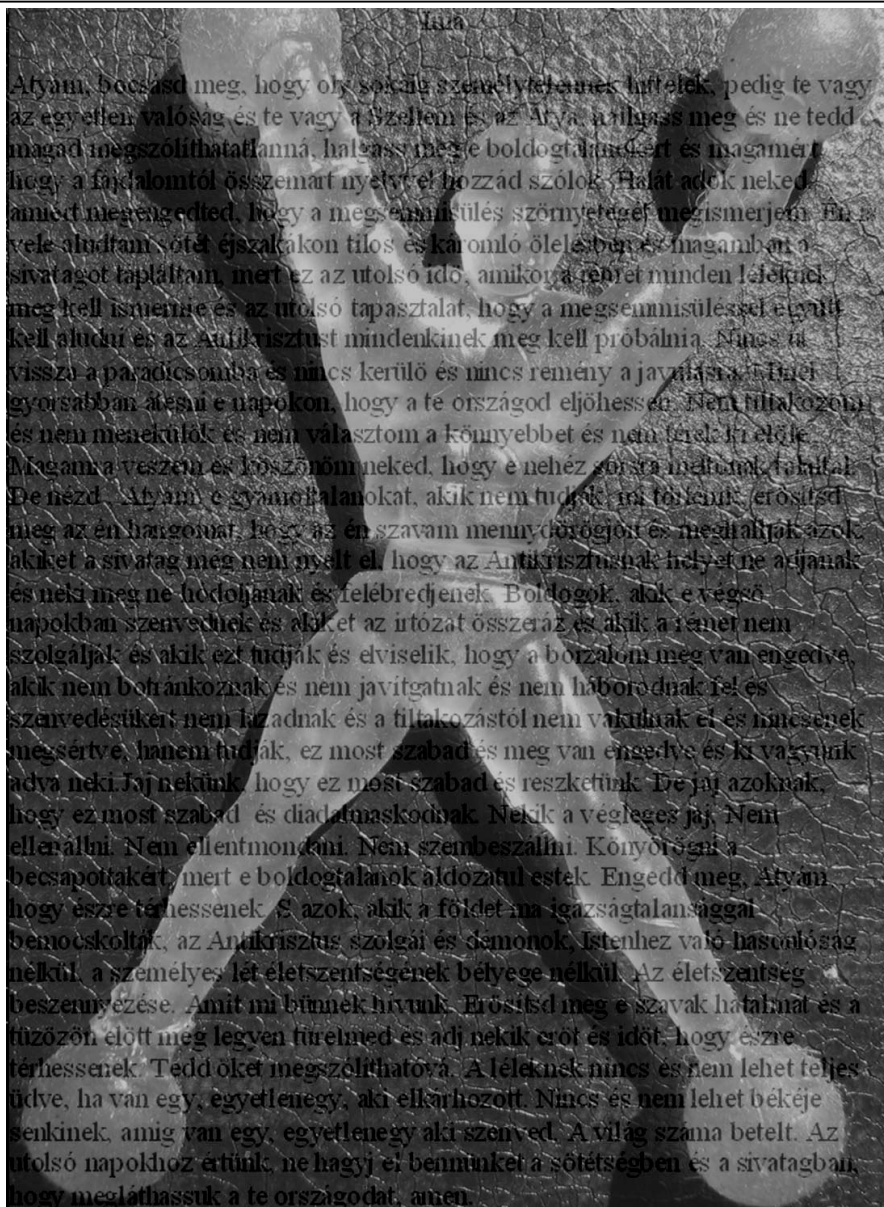
áttekintést adjon az elmúlt negyven év svédországi könnyű- és komolyzenei élet történéseiről. Képei válogatott pillanatok válogatott felvételei. Amennyiben kiállításunk hosszabb ideig nyitva tarthatott volna, munkáit minden bizonnyal szétkapkodják progresszív rock rajongói. Néhány kép címe: Cat Balou, Imperiet, Dag Vag, Peps Blodsbänd, Mick Jagger and the Rolling Stones, Ebba Grön, Maros Ensemble, ISKRA, EGBA, Simon&Gurfankel, Toni Ellis Band, Lolita Pop, Calcutta Transfer. Képeit feliratokkal látta el, gondosan feltüntetve a fotóin szereplőket, a helyszínt, az időpontot, az alkotót és fotóstúdiója nevét is. Munkáit saját kezűleg keretezte, de még a csomagolásról is gondoskodott. Saját készítésű, zárral ellátott ládában szállította hatalmas projektumát. Gubás Z. Istvánra Ewa

Rudling *Svenska Konstnärer* című könyvében bukkantam még 2002-ben.

Kasza Imre festőművész legerősebb oldaláról, formailag könnyedén improvizáló és nyelvi szintetizáló készsége felől közelítette meg a zene témáját. Objektuma hangszer alakú, talált tárgyakból és hulladékokból mulatságosan komoly, „dadaistának” vagy „gyagyaisztának” is nevezhető kompozíció. Címe: *Az élet szimfóniája*. A hangszer belsejében fellelhető helyeket az egész életre vonatkozó, rendkívül széles spektrumú fogalmakkal, a tőle megszokott, egyéni módon telefirkálta. A grafiti akkumuláció ugyanolyan hangsúlyos eleme Kasza Imre alkotásának, mint a hangszer felépítése, alakja, vagy tárgyakból kialakított centruma.

Miski Török Ágnes nemzetközi hírű grafikusművész. Rendkívüli rajztudása tette lehetővé, hogy acélba vésse Selma Lagerlöf, Jenny Lind, XI. Károly. Gustav Vasa portréit, melyek a mai svéd bankjegyekről köszönnek vissza ránk. Hírnevét megerősítendő, finoman kidolgozott, krétával rajzolt portrétanulmányokat küldött kiállításunkra.

Solymár Martin grafikus olyan kutatásokat folytat, amelyekkel kibontakozó

Ambrus Lajos: Ima

művészetének alapköveit rakja le. A zenétől a hang értelmezésének irányába tett kitérőt, hogy részt tudjon venni megmozdulásunkban. A csend is hang, vallja. A csendben szemlélődés felfedezéseit gondosan rögzíti nagyobb méretű figurális

Sziráki Endre hatrészes munkája

akvarelljeiben.

SI-LA-GI filozófiai alapú konceptuális mixed média művész, írják róla angol nyelvű honlapja egyik magyarul is olvasható oldalán. Hozzá kell tenni még, hogy kifejezetten kortárs művész. 1966-ban került Svédországba, ahol tanulmányait végezte. A világ sok országába eljutott és kiállított. Két óras végtelenítet videó felvételt küldött. Lisztel borított gyűrődesházjára két szót rajzol fel különböző változatokban. Ezek a LISZT és MJÖL szavak. Svédül és magyarul a két kifejezés ugyanazt jelenti. Munkáját igyekeztünk vízszintes lapra kivetíteni, hogy a látogató ugyanabból a szögből tekinthesse meg, mint ahonnan az alkotó filmezte. Küldött még egy rendkívül finom vonalakkal felvázolt installáció tervet, melynek alapján három fakeretet megtöltöttünk lisztel. Kettőbe felirat került, a már említett szópárral, amit üveglappal letakartunk. A harmadik lisztel töltött keret mellé elhelyeztünk egy fapálcát, hogy a látogató is elkészíthesse saját lisztbe karcolt rajzát.

Videó munkája a különböző kultúrák (és egyének) kommunikációjának félreérthetőségéről és a folyamatos változásról, vagyis a dolgok mulandóságáról szól. Installációja a videofelvétel rekvizitumának (kellékének) rekonstrukciója, így változtatva interaktív játék lehetőséggé a videóban megjelenített gondolatot.

Sziráki Endre grafikusművész fénykép alapú művet küldött. Munkája hat részből komponált egység. A felső három kép színes felvétel, az alsó három fekete-fehér kollázs. A fotók zenei eseményt követnek nyomon: a stockholmi Rádió Szimfonikus Zenekara muzsikálva vonul a Modern Művészeti Múzeum helyisé-

Urbán Attila performansjának filméből

geiben. A ragasztott képek talán a zene által kiváltott érzés vizuális kifejezései.

Tóth Kati képzőművész és rajzfilmrendező két és fél perces animációjának címe: *A túlvilági élet bölcsője*. Az átgondolt és szabatos mű leírása:

A túlvilági élet bölcsője

Animáció/ Rajz film: 2.30 perc

Leírás. *A rajzfilm lassan indul. Fehér papíron fekete csíkok. A csíkok skálavonalat formálnak, aztán hangjegyeket, utána pedig bölcsőt, amely ringatózik. Amikor megáll a bölcső ringatózása, a hangjegyek változnak. Látható lesz a dolente szó, ami szomorút jelent. Ezután a bölcső átalakul koporsóvá. A koporsó ugyanúgy ringatózik, mint a bölcső.*

A rajzfilmhez szénnel fehér papírra készítettem rajzokat és minden egyes így alkotott képmezőt lefényképeztem. A képmezők szerkesztésével jött létre a mozgóképek. A zenét Liszt Ferenc: A Bölcsőtől a sírig, című, 13. szimfonikus költeményéből választottam. A választott zenei motívum négyszer ismétlődik, de hangulatában, amíg a bölcsőt látjuk vidám, amint koporsóvá válik, szomorú, a befejező kép feltűnésekor pedig mennyei hangulatú.

Gondolat. *Liszt, A Bölcsőtől a sírig című, szimfonikus költeményét Zichy Mihály neki ajándékozott, azonos nevű tusrajza ihlette. A rajz három részből áll – születés – felnőttkor - halál/ túlvilági élet.*

Liszt ezek szerint osztotta három részletre a zenéjét. A Bölcső, a Küzdelem a létért, A sírhoz - a túlvilági élet bölcsője.

Azért választottam Lisztnek ezt a munkáját, mert itt tisztán ábrázolja a dialógust a művészet és a zene között, ami illik a kiállítás témájához.

Engem leginkább a bölcső és a koporsó metaforája érdekel. A koporsó - bölcső a túlvilági élethez. A rajzfilmben hangjegyek láthatók. Két helyről, a zenemű kottái-

nak lelegejéről, A bölcső részből vidám ringatózást, a második részben pedig A sírhoz: a túlvilági élet bölcsője részben található hangjegyekből választottam, melyek metaforaként a bölcsőnek a koporsóvá való alakulását hangsúlyozzák.

A kíséző zenerészeket úgy voltak választottam, hogy tükrözzék a képek hangulatát. Arra összpontosítottam, hogy olyan motívumokat válasszak, amelyek a hangulat-változást tükrözik, ezért kiiktattam minden más zenét, ami között volt. Reménykedem, hogy ilyen módon kifejezhetem Lisztnek érdeklődését a téma zenei ábrázolásában, a zenei motívumok ismétlődésében. A motívum ismétlésekor, apró változtatásokkal, más és más hangulatot ábrázolnak.

Képzőművészeti életünk számomra friss felfedezettje, **Tilajcsik Roland** szobrászművész. Hisingenben, Backán néhány éve felállított köztéri szobra a Mellanrum (Köztes tér) címet viseli. Ez a fogalom kifejezi Roland törekvéseinek lényegét. Kis túlzással azt mondhatnánk, a hiányból képes szobrot alkotni. Persze ez nem így van. Nyilvánvalóan az alkotáshoz szükség van még kézzelfogható tömegre is. Az alapképlet valószínűleg a következő: a két tömeg vagy test között megnyilvánuló üres tér ugyanazon formai hangsúlyt kap. Negatív tömeggé válik és ez által egyben formává is. A ritmus szabályos alternáció. Erre a folyamatos pulzálásra már fel lehet építeni egy életművet. Ez a törekvés nem idegen a modern szobrászatban tapasztalt korszerű tendenciáktól, gondoljunk csak a klasszikus Henri Moor által favorizált bemélyedő, negatív formákra és a szobraiban lévő lyukakra. De említhetnék más kortárs művészeti példákat is. Révész L. László budapesti festőművész, aki általában farostlemezre festi olajképeit, egyszerűen kihagyja a kép bizonyos felületeit, akár többszörösen is. Egy csendélet részlete (festve), és mellette mondjuk egy vagy több négyszögletes rés, amelyen át látható a kiállító terem fehérre meszelt fala. A zenében is valószínűleg van olyan formula, amely a szünetet kiegyenlíti a hangokkal. (Szinkópa - a zenei hangsúly áttevődése az egyébként hangsúlytalan ütemrészre azáltal, hogy egy hangsúlytalan hangot egy azt követő hangsúlyos hanggal kötünk össze) tehát szobrainak indirekt kapcsolódása témánkhoz, a muzsikához nyilvánvaló. Helyenként kibontja álló, vagy fekvő aktjának domborodó formáit a kőből, simára csiszolva azt, majd az így nyert „félalakot” kvázi gépi formacsíkká nyújtja, láthatóvá téve anyagának, a fekete gránittömbnek rusztikus szélét. Ezzel a gesztusával mintegy mozgásillúziót is megjelenít, a kép részévé teszi.

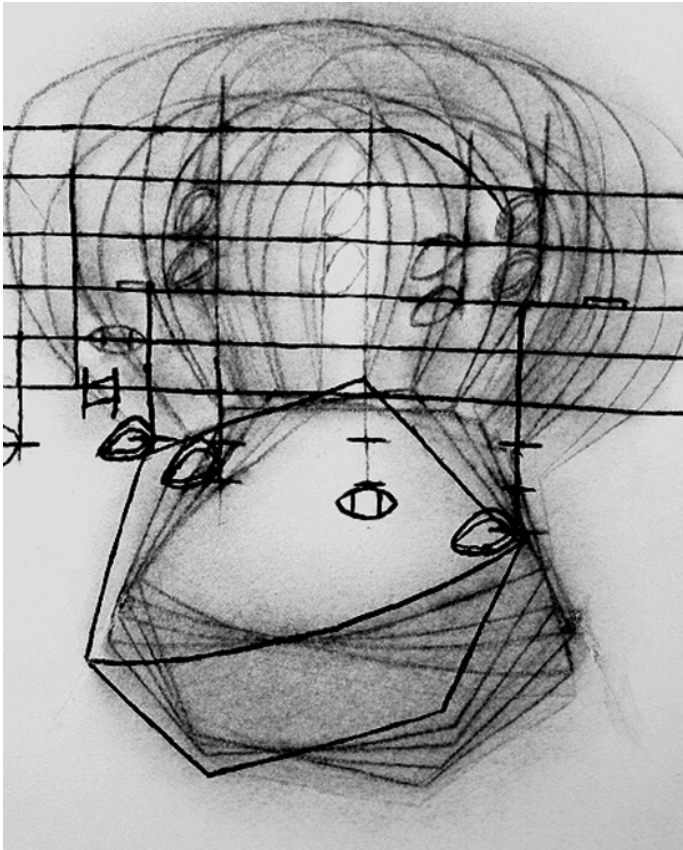
Ilyen a *Véges és végtelen* címmel kiállított kisplasztikája. Második munkája is a helyi, fekete színű nemes kőből (diabas) készült. Vaskos kőlapon két emberi alakot látunk. Az egyik fekszik, a másik áll. A kettő között széles csíkban víz folydogál, majd egy résben eltűnik. Az alakok részben simára csiszoltak, részben megmutatják a kő érdes felületét. Ez az alkotás nem kapott címet. Gondolhatunk folyamra, vagy az áradásra. Mindkettő zenei megfelelőjét is el tudjuk képzelni.

Urbán Attila videóra rögzített performanszot mutatott be. Figurája furcsa térbe zárva, magányosan, ziháló hangokat adva küszködik. Fejét liszt borítja, majd vízzel lelocsolják. Műanyag dobozba zártságát kihangsúlyozza a tv mellett felállított faállvány. A rogyadozó lábakon álló állványzat felső lapján több kiló liszt áll felpúpozva, egy kicsiny vágódeszka is helyet kapott itt. Ez Urbán majd minden installációján megjelenő védjegye. A tákolmányt vékony zöld cérnával a

menyeezethez erősítette, interakciót inicálva, a cérnaszál megcsomózott végét a néző látóterébe lógatta.

Kiállításunk rendben összeállt és megnyílt a tervezett módon. Egy hétig nyitva tartott. A vendégkönyv beírásai szerint elég sok látogatója volt, és nyugodtan állíthatom, hogy pozitív benyomást gyakorolt. Erről magunk is meggyőződhetünk a megnyitó napján hallott kommentárokból. Hibáinak elemzése még hátra van, de abban már megegyeztünk társaimmal, hogy a város hasonló rendezvényeitől színvonalban semmivel sem maradt el. Folytatása talán hamarosan következik.

Csikós Tibor

Tóth Kati grafikája